

λιτέχνης, ὁ ἀπαράμιλλος, ἐκθέτει πολὺ συχνὰ ἔργα του, ζωγραφικὰ καὶ γλυπτικὰ. Ἐκθέτει εἰς αὐτὴν τὴν αἰθούσαν ἐν ἀληθινὸν ἀριστοῦργημά του, μία ζωγραφία ἐκ τοῦ φυσικοῦ. Γλυκυτάτη, μία ἔνωσις δροσῆς καὶ μύρου. Εἶνε ἐδῶ, ἐμπρὸς σας, μὲ βλέπει καὶ μόνον ἐγὼ δὲν τὴν βλέπω... δὲν εἶμαι δὲ τόσον ἀνόητος νὰ τὴν βλέπω ἐνώπιον σας αὐτὴν τὴν στιγ-

μὴν... Μαντεύσατέ την! Ἐγὼ θὰ σὰς εἰπῶ μόνον τὸν καλλιτέχνην.

Λέγεται... Ὑψιστος.

Καὶ τῶρα εὐρήτε την νὰ συγχάρητε τὸ καλλιτέχνημα, ἀφοῦ σὰς εἶνε ἀδύνατον νὰ συγχάρητε τὸν καλλιτέχνην.

ΔΙΚ

ΑΓΑΛΜΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΠΟΙΗΤΗΝ

δορ ἐν ἀγαλμα δίκαιον. Ἀγαλμα εἰς τὸν Ἀλφρέδον Μυσοῦ, τὸν παθητικώτερον καὶ γλυκυτέρον τῶν ποιητῶν τῆς Νέας Γαλλίας, ποιητὴν τοῦ Ἑρωτος καὶ ποιητὴν ταυτοχρόνως τοῦ Ἀλγους. Ἀπεφασίσθη ἥδη ἡ ἀνιδρυσίς ἀνδριάντος εἰς τὸν περιπαθὴ ψάλτην, αἱ ἐφημερίδες ἠγοῦσαν ἐράνους, καὶ ὁ Μυσοῦ, ὅπως τόσοι ἄλλοι εἰς τὴν Γαλλίαν, χάραν κατ' ἐξοχὴν τῶν ἀγαλμάτων, θὰ ἔχη προτεχῶς τὴν «μαρμαρίνην ἀθανάσιαν» του.

Δὲν δύναται καλεῖν νὰ γνῶσιν τὸν Μυσοῦ χωρὶς νὰ τὸν ἀγαπήσῃ, καὶ ὀλίγα ἔργα καὶ ὀλίγη ποίησις διεγείρουν τόσοον ἀλγεινὰς ἀναμνήσεις ὅσον τὰ ἰδικά του.

Ὁ Μυσοῦ εἶνε ὁ κατ' ἐξοχὴν ποιητὴς τῆς νεότητος. Ἐξέφρασε θαυμασίως τὴν ἐμπαθὴ φλόγα της, τὴν ἀπερίσκεπτον μίσην της, τὴν ὑπερφηάσειαν τῶν εἰκοσι χρυσῶν ἐτῶν της, τὰς πυρετώδεις παραφορὰς της, τὴν χάριν της καὶ τὴν καλλονὴν της. τὰ θελτικά της μειδιάματα καὶ ἀκόμη τὰς μελαγχολίας της τὰς ἀφελείας, τὰς πάντοτε εἰλικρινεῖς καὶ πάντοτε βεβαίας. Ὑπῆρξε σχεδὸν μέχρι τοῦ τέλους τῆς ζωῆς του εἰς μετράξ καὶ ἐν παιδίον καὶ εἰς ἐρωτευμένον νεανίας, εἶδε τὴν ζωὴν ἱσπαρμένην πάντοτε μὲ ρόδα ἀλλὰ καὶ πάντοτε μὲ ἀπογοητεύσεις, καὶ δὲν ἐζήτησεν ἀπὸ τῶν Ἑρωτα εἰμὴ τὸ φευγαλέον ἰδεῶδες του, ἔρα ἰδεῶδες τὸ ὅποιον σβέννυται καὶ εξατμίζεται μόλις κατορθώσῃ καλεῖν νὰ τὸ θίξῃ καὶ μόλις δυνηθῇ καλεῖν νὰ τὸ προσεγγίσῃ.

Ὁ Μυσοῦ ἐπῆρξεν εἰς διώκτης κούφων καὶ πλάνων χιμαιρῶν, αἱ ὁποῖαι ἐν τοσούτῳ ἐξέψωσαν τὸ πνεῦμά του καὶ εἰς τὰς ὁποίας ὀφείλει τὰς ὥραιότερας ποιητικὰς κρυστάς του καὶ τοὺς ὥραιότερους στίχους, τοὺς ὁποίους ἠσθάνθη καὶ ἔφαλλε ποτὲ ἡ ἀνθρωπίνη καρδιά, ἡ καλὴναιζομένη αἰσινὸς ὑπὸ τῶν παθῶν.

Ὅλον τὸ ἔργον καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Μυσοῦ δὲν εἶνε ἡ μία ἀλγεινὴ ἀπόδειξις τῶν ἀπογοητεύσεων καὶ τῶν πικριῶν, τὰς ὁποίας δύναται ν' ἀφήσῃ ἡ ζωὴ. ὅταν δὲν ἀπαιτῇ καλεῖν παρ' αὐτῆς ἡ ἡδονὰς διαρκεῖς καὶ σταθεράς, τὰς ὁποίας ἀδυνατεῖ νὰ δώσῃ καὶ τὰς ὁποίας οὐδέποτε! ἔδωκεν εἰς οὐδέν, ἐφ' ὅσον ὑπάρχουν ἐπὶ τῆς γῆς πλάσματα ἀνθρώπινα, ἥτοι πλάσματα προσωμένα αἰωνίως ν' ἀλγοῦν καὶ αἰωνίως νὰ πάσχουν.

Καὶ ὁ Μυσοῦ ἀναγνωρίζει τὴν ἀλήθειαν τὴν πικρὰν καὶ τρομερὰν καὶ ὁ γλυκὺς ψάλτης καὶ ὁ ἄβρὸς ἐρωτευμένος ἐκφωνεῖ εἰς μίαν στιγμὴν πικρίας καὶ εἰς μίαν στιγμὴν ὑπερτάτου ἄλγους.

«Εἰς τὸ βάθος τῶν ματαίων ἡδονῶν, τὰς ὁποίας καλῶ εἰς βοήθειάν μου, δοκιμάζω τόσῃν ἀηδίαν, ὥστε αἰσθάνομαι τὸν ἐαυτόν μου θνήσκοντα».

Καὶ ὅμως ὁ ποιητὴς ἔμετε πάντοτε νέος καὶ πάντοτε ἐρωτευμένος καὶ ἐθέλεγτο διαρκῶς ἀπὸ τὰς πλάνους καὶ κούφους αὐταπάτας τῆς ζωῆς καὶ ἐρρίπτετο αἰωνίως μετὰ μίθης καὶ μετὰ παραφορᾶς εἰς τὸν ἔρωτα, ἐρρίπτετο εἰς τὸ ἄλγος καὶ εἰς τὴν ἀπογοήτειαν καὶ ἠγάγκαζε τὴν Μοῦσαν του νὰ ψάλλῃ μὲ ὁρμὴν καὶ μὲ δάκρυα τὰς ἀπογοητεύσεις καὶ τὰς βασάνους τῆς ζωῆς.

Εἰς τὸν ἀγῶνα αὐτὸν τῶν ἐλπίδων καὶ τῶν πικριῶν, τῶν χιμαιρῶν καὶ τοῦ ἔρωτος, ὁ Μυσοῦ ἐξήντησεν ὅλον του τὸ εἶναι. Ὑπῆρξε μία ταλαιπωρὸς βασανίζομένη ψυχὴ, ὥρατα εἰς τὴν δροσερότητα καὶ εἰς τὴν εἰλικρινεῖαν τῶν πόθων της, ὥραιότερα ἀκόμη καὶ συγκινητικώτερα εἰς τὴν ἀλήθειαν τοῦ ἄλγους της.

Ποῦτος δὲν ἔχρησε τὰς ὥρας αὐτὰς τῆς συγκινήσεως καὶ τῆς ταραχῆς; Ποῦτος ἠδυνήθη ν' ἀκούσῃ φρικτῶσαν καὶ κλαίονσαν τὴν λύραν τοῦ ποιητοῦ εἰς τὰς «Νόκτας» καὶ εἰς τὸν «Πολλά», χωρὶς ν' ἀναγνωρίσῃ εἰς τὴν φωνὴν του, τὴν φωνὴν ἐνδὸς ἐμπνευσμένου ἀδελφοῦ, ἐκφράζοντος καὶ διερμηνεύοντος τὸ αἰώνιον παράπονον τῆς ἀλγούσης ἀνθρωπότητος!

Καὶ ποῦτος δὲν θὰ τὸν ἠγάπα ἐπὶ τέλους τὸν ποιητὴν αὐτόν, ποῦτος δὲν θὰ τὸν ἠγάπα μὲ οἶκτον καὶ μὲ συγκίνησιν, μὲ κάποιον αἰσθημα ἀδελφικόν, μὲ ἔρα αἰσθημα ἀπροσποίητον καὶ φλογερὸν; Ὁ Μυσοῦ δὲν ἐπῆρξε βεβαίως ἰσχυρὰ ψυχὴ, δυναμένη ν' ἀντιμετωπίσῃ μετὰ θάρρους τὰς πικρίας καὶ τὰς ἀπογοητεύσεις τῆς ζωῆς.

Καὶ ἦτο βεβαίως ἀλγεινὸν τὸ θέαμα τοῦ ἀβροτέρου καὶ γλυκυτέρου τῶν ποιητῶν προσπαθοῦντος νὰ καταπνίξῃ τὰς βασάνους τῆς ψυχῆς του εἰς τὴν ἀσέλγειαν, εἰς τὸ χαρτοπαίγιον καὶ εἰς τὴν μίσην καὶ ἢν ἀπείρως πένθιμος καὶ ἀπείρως θλιβερὴ ἡ εἰκὼν ἐνδὸς Μυσοῦ ἀπισσχυανθέντος, γηρύσσοντος προῶρας, κῦπτοντος ἐπὶ ἐνδὸς ποτηρίου, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ἔλαμπε τὸ ποτὸν τὸ τοσηρόν, τὸ προσωρισμένον ν' ἀποκοιμίσῃ τὸν ἐγκέφαλόν του. Ἀλλὰ ποῦτος δὲν θὰ ἠσθάνετο εἰς τὸ θέαμα αὐτὸ μᾶλλον οἶκτον παρὰ ἀηδίαν;

Ἡ ἀδυναμία τοῦ ἀνθρώπου εἶνε ἐκεῖ, ὀλόκληρος παραπλεῖρως τῆς ὑπεροχῆς τῆς μεγαλοφυΐας του καὶ ἐννοεῖ καλεῖν ἐνώπιον τῶν δύο τούτων ἀκρων, τῶν ἡνωμένων εἰς ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν ἀνθρώπον ὅτι ἂν ἡ οὐρὴ ἀποτελεῖται κάποτε ἀπὸ ἰλνὺν καὶ ἀπὸ βόρβορον, ἀλλὰ τίποτε δὲν ἐμποδίζει τὴν ψυχὴν νὰ διαπνέεται ἀπὸ μίαν προὐν θείαν, μίαν προὐν ὑπέροχον!

Ψ.